

Indholdsfortegnelse

INDLEDNING	6
1 HISTORISK GEOGRAFI:	
Tradition, anvendelse og perspektiver	8
1.1 Historisk-geografisk tradition i Nordvesteuropa	8
1.2 Historisk-geografisk tradition i Sydkandinavien	20
1.3 Historisk-geografisk metode	30
1.3.1 Retrospektivitet og retrogressiv metode	30
1.3.2 Tidssnitsanalyse og komparativ metode	32
1.4 Historisk-geografisk anvendelse : Kulturmiljøregistrering	34
1.4.1 Kulturmiljøbegrebet i 1990'ernes miljøpolitik	34
1.4.2 Digitalt atlas over kulturmiljøer i Danmark	38
1.4.3 Nationalparkprojekt <i>Kongernes Nordsjælland</i>	40
1.4.4 De inddæmmede landskaber	42
1.5 Historisk-geografiske kilder til dansk landbrug og bebyggelse c.1000-1800	44
1.5.1 Historiske kort	44
1.5.2 1600-tallets matrikler	48
1.5.3 Stednavne	52
1.5.4 Ejerlav	54
1.5.5 Naturgeografiske forhold	56
1.5.6 Kirker	58
1.5.7 Sogne	60
1.5.8 Middelalderens matrikler (plove, bol, mark, skilling og "bispeskyld")	62
2 HISTORISK-GEOGRAFISKE KORTLÆGNINGER OG STUDIER	
PÅ NATIONALT PLAN	
2.1 Indledning	66
2.2 Geologi og jordbund	68
2.2.1 Jordartskortene	68
2.2.2 Jordtypekortet	72
2.2.3 Kombinationskortet	74
2.3 Arealanvendelsen 1761-1805	76
2.3.1 Opmålingen (1761-1805)	76
2.3.2 De trykte kort 1:120.000 (1768-1805)	78
2.3.3 Digitaliseringen	80
2.3.4 Landsdækkende kort	82
2.4 Bebyggelse og ejerlav i 1680'erne	84
2.4.1 Christian V's matrikel	84
2.4.2 Opmålings- og vurderingsarbejdet på Øerne	86
2.4.3 Opmålings- og vurderingsarbejdet i Jylland	88
2.4.4 Vurdering af matriklens problemstillinger	90
2.4.5 Digitaliseringen af Christian V's matrikel	92
2.4.6 Temakort: Andelen af ager	96
2.4.7 Temakort: Landsbyer	98
2.4.8 Temakort: Enkeltgårde	100
2.4.9 Temakort: Hovedgårde	102
2.4.10 Temakort: Forholdet mellem huse og gårde	104

2.5	Kortlægning af produktiviteten i 1680'erne	106
2.5.1	Produktivitet i kongeriget Danmark	106
2.5.2	Regionale variationer	108
2.5.3	Lokale variationer	110
2.6	Produktivitetsafhængighed af geografiske forhold	118
2.6.1	Produktivitet vs. jordbundsforhold	118
2.6.2	Produktivitet vs. terræn	120
2.6.3	Produktivitet vs. afstand til købstæder	122
2.6.4	Produktivitet vs. arealanvendelsen	124
2.6.5	Produktivitet vs. bebyggelsestype	126
3 HISTORISK-GEOGRAFISK REGIONSANALYSE:		
NORDVESTSJÆLLAND c. 1000-1688		
3.1	Indledning	130
3.1.1	Introduktion til regionsanalysen	130
3.1.2	Regionens naturgeografi og udpegning af naturgeografiske zoner	132
3.2	Landbrug i 1600-tallets Nordvestsjælland	136
3.2.1	Bonitet 1688 (den arealrelative hartkornstaksering)	136
3.2.2	Opdykningsgrad 1688	138
3.2.3	Produktionsfordeling (korn eller dyr) 1662	140
3.2.4	Afgrødesammensætning 1662	142
3.3	Nordvestsjællands bebyggelse i middelalder og tidlig moderne tid	146
3.3.1	Bebyggelsesudvikling belyst ved stednavne	146
3.3.2	Regionens bebyggelses- og landskabsstruktur	150
3.3.3	Bebyggelsesanalyse i fire nordvestsjællandske bygder	152
3.4	Kirker og sogne i middelalderens Nordvestsjælland	156
3.4.1	Kirkebyer og hovedgårde	156
3.4.2	Kirkernes datering og byggemateriale	158
3.4.3	Sognenes og kirkernes størrelse i højmiddelalderen	160
3.4.4	Sognenes indre bebyggelsesstruktur	164
3.4.5	“Bispeskylden” i Roskildebispens Jordebog	168
3.5	Demografisk-økonomisk vækst i Nordvestsjælland c.1100-1688	172
3.5.1	Udviklingen 1100-1300 (fra romanske skibsarealer til bispeskyld)	172
3.5.2	Udviklingen 1300-1688 (fra bispeskyld til hartkorn)	174
3.5.3	Udviklingen 1100-1550 (udvidelser af kirkeskibe)	176
KONKLUSION		178
 KILDER OG LITTERATUR		 182